

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

11. prosince 2008*

Ve věci C-297/07,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 35 EU, podaná rozhodnutím Landgericht Regensburg (Německo) ze dne 30. května 2007, došlým Soudnímu dvoru dne 21. června 2007, v trestním řízení proti

Klausi Bourquainovi,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, P. Küris a L. Bay Larsen (zpravodaj), soudci,

generální advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

* Jednací jazyk: němčina.

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za K. Bourquaina C.-M. Engelem, Rechtsanwalt,
- za Staatsanwaltschaft Regensburg J. Plödem, Leitender Oberstaatsanwalt,
- za českou vládu T. Bočkem, jako zmocněncem,
- za maďarskou vládu J. Fazekas, jako zmocněnkyní,
- za nizozemskou vládu C. Wissels a M. de Gravem, jako zmocněnci,
- za portugalskou vládu L. Fernandesem, jako zmocněncem,
- za Komisi Evropských společenství R. Troostersem a S. Grünheid, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 8. dubna 2008,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (Úř. věst. 2000, L 239, s. 19; Zvl. vyd. 19/02, s. 9), podepsané dne 19. června 1990 v Schengenu (Lucembursko) (dále jen „ÚPSD“).

- 2 Tato žádost byla podána v rámci trestního řízení zahájeného v Německu dne 11. prosince 2002 proti německému státnímu příslušníkovi K. Bourquainovi pro vraždu, přestože trestní řízení zahájené pro tentýž čin soudním orgánem jiného smluvního státu proti uvedené osobě skončilo již 26. ledna 1961 odsuzujícím rozsudkem vydaným v nepřítomnosti.

Právní rámec

Právo Evropské unie

- 3 Podle článku 1 Protokolu o začlenění schengenského acquis do rámce Evropské unie, který byl připojen ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o založení Evropského společenství Amsterodamskou smlouvou (dále jen „Protokol“), je třináct členských

států Evropské unie, včetně Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky, zmocněno mezi sebou navázat užší spolupráci v rámci schengenského *acquis*, vymezeného v příloze k uvedenému protokolu.

- 4 Součástí takto vymezeného schengenského *acquis* je mimo jiné dohoda mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích, podepsaná dne 14. června 1985 v Schengenu (Úř. věst. 2000, L 239, s. 13; Zvl. vyd. 19/02, s. 3), jakož i ÚPSD.

- 5 Podle čl. 2 odst. 1 druhého pododstavce věty druhé Protokolu přijala Rada Evropské unie dne 20. května 1999 rozhodnutí 1999/436/ES, které určuje právní základ všech ustanovení nebo rozhodnutí, jež tvoří schengenské *acquis*, v souladu s příslušnými ustanoveními Smlouvy o založení Evropského společenství a Smlouvy o Evropské unii (Úř. věst. L 176, s. 17; Zvl. vyd. 19/01, s. 152). Z článku 2 ve spojení s přílohou A tohoto rozhodnutí vyplývá, že Rada určila články 34 EU a 31 EU za právní základ článků 54 až 58 ÚPSD.

- 6 Podle článku 54 ÚPSD, který je součástí kapitoly 3, s názvem „Zákaz dvojího trestu“ [*ne bis in idem*], hlavy III této úmluvy s názvem „Policie a bezpečnost“:

„Osoba, která byla pravomocně odsouzena jednou smluvní stranou, nesmí být pro tentýž čin stíhána druhou smluvní stranou za předpokladu, že v případě odsouzení již byla vykonána nebo je právě vykonávána sankce, nebo podle práva smluvní strany, ve které byl rozsudek vynesen, již nemůže být vykonána.“

7 Článek 57 odst. 1 a 2 ÚPSD stanoví:

„1. Je-li osoba smluvní stranou obviněna z trestného činu a mají-li příslušné orgány této smluvní strany důvod domnívat se, že obvinění se týká téhož trestného činu, za který již dotyčná osoba byla druhou smluvní stranou pravomocně odsouzena, vyžádají si, považují-li to za nutné, u příslušných orgánů smluvní strany, na jejímž území bylo rozhodnutí vydáno, související informace.

2. Vyžádané informace jsou poskytnuty co nejdříve a přihlédne se k nim při rozhodování o dalším pokračování řízení.“

8 Článek 58 ÚPSD stanoví:

„Výše uvedená ustanovení neodporují použití širších vnitrostátních právních předpisů upravujících zásadu zákazu dvojího řízení v téže věci [*ne bis in idem*] ve vztahu k soudním rozhodnutím vyneseným v zahraničí.“

9 Pokud jde o územní působnost článků 54 až 58 ÚPSD, z článku 6 rozhodnutí 1999/436 vyplývá, že tato působnost je definována v článku 138 ÚPSD. Tento posledně uvedený článek stanoví:

„[ÚPSD] se pro Francouzskou republiku vztahuje pouze na její evropské území.

[...]“

- 10 Z informace o datu vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost zveřejněné v *Úředním věstníku Evropských společenství* ze dne 1. května 1999 (Úř. věst. L 114, s. 56) vyplývá, že Spolková republika Německo učinila prohlášení podle čl. 35 odst. 2 EU, kterým uznala pravomoc Soudního dvora rozhodovat za podmínek stanovených v čl. 35 odst. 3 písm. b) EU.

Vnitrostátní právo

- 11 Článek 120 sedmý až devátý pododstavec francouzského code de justice militaire pour l'armée de terre français (vojenský soudní řád pro pozemní armádu) (JORF ze dne 15. března 1928), ve znění platném dne 26. ledna 1961, stanoví:

„Rozsudek vydaný v nepřítomnosti v řádné formě se [...] doručuje osobě, která byla odsouzena v nepřítomnosti, nebo do místa jejího bydliště.

Osoba, která byla odsouzena v nepřítomnosti, může do pěti dnů od tohoto doručení podat odpor. Poté, co tato lhůta uplyne, aniž by byl podán odpor, rozsudek je považován za vydaný v kontradiktorním řízení.

Nicméně pokud nedošlo k osobnímu doručení nebo pokud z aktů k provedení rozsudku nevyplývá, že odsouzený se o něm dozvěděl, je odpor přípustný až do uplynutí lhůty pro promlčení trestu.“

- 12 Článek 121 uvedeného řádu, ve znění platném v rozhodné době, stanoví, odkazem na článek 639 francouzského trestního řádu, že v případě, kdy se osoba odsouzená v nepřítomnosti znovu objeví předtím, než trest zanikne promlčením, není vykonán tento trest, ale je zahájeno nové řízení, tentokrát v přítomnosti obviněného.
- 13 Podle článku 763 trestního řádu je promlčecí lhůta v případě výkonu trestu, na niž odkazuje devátý pododstavec článku 120 a článek 121 uvedeného vojenského soudního řádu, 20 let.
- 14 Článek 1 zákona č. 68-697 ze dne 31. července 1968 o udělení amnestie (JORF ze dne 2. srpna 1968, s. 7521), který je součástí hlavy I tohoto zákona, nazvané „O obecné amnestii všech trestných činů spáchaných v souvislosti s událostmi v Alžírsku“, stanoví:

„Amnestie se ze zákona vztahuje na všechny trestné činy spáchané v souvislosti s událostmi v Alžírsku.

Za trestné činy spáchané v souvislosti s událostmi v Alžírsku jsou považovány všechny trestné činy spáchané příslušníky ozbrojených sil sloužících v Alžírsku během období, na které se vztahuje první pododstavec tohoto článku.“

15 Článek 4 odst. 1 uvedeného zákona upřesňuje, že amnestie, kterou stanoví, má účinky definované v člancích 9 až 16 zákona č. 66-396 ze dne 17. června 1966 o udělení amnestie vztahující se na trestné činy proti bezpečnosti státu nebo spáchané v souvislosti s událostmi v Alžírsku (JORF ze dne 18. června 1966, s. 4915).

16 Článek 9 zákona č. 66-396 stanoví:

„Amnestie způsobuje, aniž by mohla kdy vést k restituci, prominutí všech hlavních, vedlejších a doplňujících trestů, mimo jiné vyhoštění, jakož i všech následných omezení nebo ztráty práv. Pachatel trestného činu se nachází v situaci odložení výkonu trestu, o kterém by mohlo být rozhodnuto v době, kdy byl odsouzen.“

17 Článek 15 uvedeného zákona upřesňuje toto:

„Osobám, které se při výkonu svých funkcí dozví o trestních odsouzeních [...], která zanikla amnestií, je zakázáno jakoukoliv formou je připomínat nebo ponechat v jakémkoliv dokumentu informaci o nich. Na originály rozsudků a rozhodnutí se tento zákaz nicméně nevztahuje.“

Skutkový základ trestního řízení a předběžná otázka

- 18 Klaus Bourquain, který sloužil ve francouzské Cizinecké legii, byl dne 26. ledna 1961 v Bône odsouzen v nepřítomnosti k trestu smrti rozsudkem tribunal permanent des forces armées de la zone est constantinoise (stálý soud ozbrojených sil zóny Est Constantinoise) poté, co byl uznán vinným z dezerce a vraždy.
- 19 Tento soud, který použil francouzský code de justice militaire pour l'armée de terre, považoval za prokázané, že dne 4. května 1960 usmrtil K. Bourquain při svém pokusu o dezerce na alžírsko-tuniské hranici výstřelem ze zbraně jiného příslušníka Cizinecké legie, také německé národnosti, který mu chtěl v dezerce zabránit.
- 20 Vzhledem k tomu, že K. Bourquain uprchl do Německé demokratické republiky, nikdy se nedozvěděl o doručení rozsudku vydaného v jeho nepřítomnosti a trest uložený rozsudkem, o němž se mělo za to, že byl vydán v kontradiktorním řízení, nemohl být vykonán.
- 21 Poté nebyla proti K. Bourquainovi vedena žádná další trestní stíhání ani v Alžírsku, ani ve Francii. Krom toho ve Francii se na všechny trestné činy spáchané v souvislosti s válkou v Alžírsku vztahovala amnestie na základě výše uvedených zákonů. Naproti tomu ve Spolkové republice Německo bylo proti němu zahájeno vyšetřování pro tentýž trestný čin a v roce 1962 byl zaslán orgánům bývalé Německé demokratické republiky zatýkácí rozkaz; ty jej však odmítly.

- 22 Koncem roku 2001 bylo zjištěno, že K. Bourquain bydlí v regionu Regensburg (Německo). Dne 11. prosince 2002 jej Staatsanwaltschaft Regensburg (státní zastupitelství v Řezně) obžaloval z vraždy pro tentýž čin u předkládajícího soudu podle § 211 německého trestního zákoníku.
- 23 Za těchto okolností si předkládající soud dopisem ze dne 17. července 2003 vyžádal od francouzského ministerstva spravedlnosti na základě čl. 57 odst. 1 ÚPSD informace za o tom, zda rozsudek tribunal permanent des forces armées de la zone est constantinoise ze dne 26. ledna 1961 brání zahájení trestního řízení v Německu pro tentýž čin z důvodu zákazu dvojího stíhání uvedeného v článku 54 ÚPSD.
- 24 Státní zástupce tribunal aux armées de Paris (vojenský soud v Paříži) odpověděl na tuto žádost o informace mimo jiné takto:

„Rozsudek vydaný v nepřítomnosti, který byl vyneseno dne 26. ledna 1961 proti [K. Bourquainovi], je spojen s překážkou věci rozsouzené. Rozhodnutí o odsouzení k trestu smrti se stalo nezměnitelným v roce 1981. Vzhledem k tomu, že trest uložený za trestný čin je ve francouzském právu promlčen za 20 let, rozsudek již nemůže být ve Francii vykonán.“

- 25 Krom toho si předkládající soud vyžádal u Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht (Institut Maxe-Plancka pro mezinárodní a srovnávací trestní právo) stanovisko k výkladu článku 54 ÚPSD ve vztahu k okolnostem věci v původním řízení. Tento institut ve svém stanovisku ze dne 9. května 2006 došel k závěru, že i když byl bezprostřední výkon odsuzujícího rozsudku vydaného v nepřítomnosti vyloučen z důvodu procesních zvláštností francouzského práva, jsou podmínky použití článku 54

ÚPSD ve věci v původním řízení splněny, a proto je zakázáno zahájení nového trestního řízení proti K. Bourquainovi. Když tento institut dopisem ze dne 14. února 2007 odpověděl na žádost o doplňující poznámky, setrval na svém postoji.

- 26 Vzhledem k tomu, že Landgericht de Regensburg měl za to, že článek 54 ÚPSD by mohl být vykládán v tom smyslu, že první odsuzující rozsudek vydaný smluvním státem může bránit novému trestnímu stíhání v druhém smluvním státě pouze tehdy, pokud byl v nějakém okamžiku v minulosti vykonatelný, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Může být osoba, jež byla pravomocně odsouzena jednou smluvní stranou, stíhána pro tentýž čin druhou smluvní stranou, jestliže trest, který jí byl uložen, nemohl být podle práva smluvní strany, ve které byl rozsudek vynesena, nikdy vykonán?“

K pravomoci Soudního dvora

- 27 Zaprvé je třeba připomenout, že, jak vyplývá z bodu 10 tohoto rozsudku, Soudní dvůr je v projednávaném případě příslušný k výkladu ÚPSD na základě článku 35 EU.

- 28 Zadruhé je důležité upřesnit, že článek 54 ÚPSD se *ratione temporis* použije na takové trestní řízení, jako je řízení ve věci v původním řízení. Ačkoliv je totiž pravda, že ÚPSD ještě nebyla v platnosti ve Francii v okamžiku vyhlášení prvního odsuzujícího rozsudku proti K. Bourquainovi příslušným soudním orgánem tohoto státu, byla naopak v platnosti v obou dotčených státech v okamžiku posuzování podmínek použití zásady *ne bis in idem* soudem, který rozhoduje v druhém řízení, ve kterém byla podána projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 18. července 2007, Kraaijenbrink, C-367/05, Sb. rozh. s. I-6619, bod 22).
- 29 Zatřetí, pokud jde o územní působnost článků 54 až 58 ÚPSD, je třeba upřesnit, že i když, jak vyplývá z článku 6 rozhodnutí 1999/436 ve spojení s článkem 138 ÚPSD, nebyl článek 54 ÚPSD nikdy platný na alžírském území, kde byl K. Bourquain poprvé odsouzen, nemůže použití zmíněného článku 54 za takových konkrétních okolností, jako jsou okolnosti, které charakterizují uvedené odsouzení, záviset na místě vynesení odsuzujícího rozsudku, neboť rozhodující je, že tento rozsudek byl vydán příslušným soudním orgánem státu, který se stal smluvní stranou ÚPSD.
- 30 Vzhledem k tomu, že článek 54 ÚPSD nestanoví, jak správně zdůraznila Komise Evropských společenství, že dotčená osoba musí být nutně souzena na území smluvních států, nemůže být toto ustanovení, které má za cíl chránit osobu, jež byla pravomocně odsouzena, před dalším trestním stíháním pro tentýž čin, vykládáno v tom smyslu, že články 54 až 58 ÚPSD se nikdy nepoužijí na osoby, jež byly souzeny smluvní stranou, která vykonávala svou jurisdikci mimo území, na něž se vztahuje Úmluva.
- 31 V tomto ohledu je třeba upřesnit, že tribunal permanent des forces armées de la zone constantinoise byl francouzský soud, který při odsouzení K. Bourquaina dne 26. ledna 1961 použil příslušná pravidla francouzského práva.

- 32 Krom toho je třeba dodat, že v každém případě opravňuje článek 58 ÚPSD Spolkovou republiku Německo použít širší vnitrostátní právní předpisy upravující zásadu *ne bis in idem*. Smluvním státům je tak dovoleno použít tuto zásadu na jiná soudní rozhodnutí než na rozhodnutí, na která se vztahuje působnost uvedeného článku 54 (viz, pokud jde o řízení o zastavení trestního stíhání, rozsudek ze dne 11. února 2003, Gözütok a Brügge, C-187/01 a C-385/01, Recueil, s. I-1345, bod 45).

K předběžné otázce

- 33 Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda zásada *ne bis in idem* zakotvená v článku 54 ÚPSD může být použita na trestní řízení zahájené ve smluvním státě pro čin, za který již byl obviněný pravomocně odsouzen v jiném smluvním státě, třebaže trest, který mu byl uložen, nemohl být podle práva státu, ve kterém byl rozsudek vynesen, nikdy vykonán.

- 34 Úvodem je třeba upřesnit jednak, jak uvádí Komise ve svých písemných vyjádřeních, že odsuzující rozsudek vydaný v nepřítomnosti může v zásadě spadat do působnosti článku 54 ÚPSD, a představovat tak procesní překážku zahájení nového řízení.

- 35 Zaprvé ze znění článku 54 ÚPSD vyplývá, že rozsudky vydané v nepřítomnosti nejsou vyloučeny z jeho působnosti, jelikož jedinou předběžnou podmínkou použití tohoto článku 54 je vynesení pravomocného rozsudku smluvní stranou.
- 36 Zadruhé je třeba připomenout, že použití článku 54 ÚPSD není podmíněno harmonizací nebo sblížením trestněprávních předpisů smluvních států v oblasti rozsudků vydaných v nepřítomnosti (viz v tomto smyslu, pokud jde o řízení o zastavení trestního stíhání, výše uvedený rozsudek Gözütok a Brügge, bod 32).
- 37 Za těchto podmínek, ať již je článek 54 ÚPSD použit na rozsudek vydaný v nepřítomnosti v souladu s vnitrostátními právními předpisy smluvního státu, nebo na běžný rozsudek, nezbytně předpokládá existenci vzájemné důvěry smluvních států v jejich příslušné systémy trestního soudnictví, a to, že každý z uvedených států přijme použití trestního práva platného v ostatních smluvních státech, a to i tehdy, pokud by uplatnění jeho vlastního vnitrostátního práva vedlo k odlišnému řešení (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Gözütok a Brügge, bod 33).
- 38 Krom toho je třeba ověřit, jak uvádějí některé členské státy a Komise ve svých písemných vyjádřeních, že odsuzující rozsudek vydaný v nepřítomnosti tribunal permanent des forces armées de la zone est constantinoise je „pravomocný rozsudek“ ve smyslu článku 54 ÚPSD, s ohledem na nemožnost bezprostředně vykonat sankci z důvodu povinnosti uložené francouzským právem zahájit, v případě, že se znovu objeví osoba, jež byla odsouzena v nepřítomnosti, nové řízení, tentokrát v její přítomnosti.

- 39 V tomto ohledu má česká a maďarská vláda pochybnosti o tom, že rozsudek uvedeného tribunal permanent představuje konečnou překážku zahájení trestního stíhání, právě z důvodu této povinnosti zahájit nové řízení v případě zadržení odsouzeného v nepřítomnosti.
- 40 Nicméně pouze skutečnost, že řízení vedené v nepřítomnosti obžalovaného by podle francouzského práva znamenalo znovuzahájení řízení, kdyby byl K. Bourquain zatčen v době, kdy trest ještě nebyl promlčen a kdy se na něj nevztahovala amnestie, tedy mezi 26. lednem 1961 a 31. červencem 1968, jako taková nevylučuje, aby odsuzující rozsudek vydaný v nepřítomnosti byl přesto kvalifikován jako pravomocné rozhodnutí ve smyslu článku 54 ÚPSD.
- 41 Za účelem dosažení cíle článku 54 ÚPSD, kterým je zabránit tomu, aby osoba v důsledku toho, že využila svého práva volného pohybu, byla stíhána za tentýž čin na území více smluvních států (výše uvedený rozsudek Gözütok a Brügge, bod 38), je tak nezbytné v rámci Evropské unie respektovat rozsudek, jako je rozsudek vydaný dne 26. ledna 1961 tribunal permanent des forces armées de la zone constantinoise, kterým bylo pravomocně rozhodnuto o činu vytykaném dotčené osobě podle právních předpisů smluvního státu, jenž zahájil první trestní řízení.
- 42 Dosažení uvedeného cíle by totiž bylo ohroženo, kdyby takové vnitrostátní procesní zvláštnosti, jako jsou zvláštnosti uvedené v ustanoveních článků 120 a 121 code de justice militaire pour l'armée de terre français, neumožňovaly takový výklad pojmu „pravomocný rozsudek“ ve smyslu článku 54 ÚPSD, který by zahrnoval rozsudky vydané v nepřítomnosti v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

- 43 V každém případě je třeba konstatovat, že státní zástupce při tribunal aux armées de Paris, aniž by odkázal na skutečnost, že na trestný čin, kterého se dopustil K. Bourquain, se v roce 1968 vztahovala amnestie, poznamenává, že rozsudek odsuzující K. Bourquaina se stal nezměnitelným v roce 1981, tedy před zahájením druhého trestního řízení v Německu v roce 2002.
- 44 V tomto ohledu je třeba dodat, že i když zákon č. 68-697 o udělení amnestie vedl k tomu, že od jeho nabytí účinnosti nemůže být za trestný čin spáchaný K. Bourquainem uložena žádná sankce, účinky tohoto zákona, jak jsou popsány zejména v člancích 9 a 15 zákona č. 66-396, nemohou být vykládány v tom smyslu, že již neexistuje první rozsudek ve smyslu článku 54 ÚPSD.
- 45 Vzhledem k tomu, že rozsudek vydaný v nepřítomnosti dotčené osoby musí být za okolností projednávaného případu považován za pravomocný pro účely použití článku 54 ÚPSD, je třeba určit, zda podmínka týkající se výkonu uvedená ve zmíněném článku, a sice skutečnost, že sankce již nemůže být vykonána, je splněna rovněž tehdy, pokud sankce uložená v prvním odsuzujícím rozsudku nemohla být nikdy v minulosti, a to ani předtím, než došlo k amnestii nebo promlčení, přímo vykonána.
- 46 Maďarská vláda v tomto ohledu tvrdí, že výraz uvedený v článku 54 ÚPSD týkající se toho, že podle práva smluvní strany, ve které byl vynesen rozsudek, sankce „již nemůže být vykonána“, musí být vykládán v tom smyslu, že vynesený trest musí být vykonatelný alespoň v den jeho vynesení s ohledem na pravidla smluvního státu, ve kterém byl rozsudek vynesen.

47 Nicméně uvedená podmínka týkající se výkonu sankce nestanoví, že podle práva tohoto státu, ve kterém byl rozsudek vynesen, sankce musí být přímo vykonatelná, ale vyžaduje pouze to, aby sankce uložená pravomocným rozhodnutím „již ne[mohla] být vykonána“. Slova „již nemůže“ odkazují na okamžik, kdy je zahájeno nové trestní stíhání, vzhledem k němuž musí tedy příslušný soud v druhém smluvním státě ověřit, zda podmínky uvedené v článku 54 ÚPSD jsou splněny.

48 Z toho vyplývá, že podmínka týkající se výkonu sankce uvedená ve zmíněném článku je splněna tehdy, když je zjištěno, že v okamžiku, kdy je zahájeno druhé trestní řízení proti téže osobě pro tentýž čin, jako byl čin, za který byla odsouzena v prvním smluvním státě, nemůže být sankce uložena v tomto prvním státě podle práva tohoto státu již vykonána.

49 Tento výklad je potvrzen cílem článku 54 ÚPSD, kterým je zabránit tomu, aby osoba v důsledku toho, že využila svého práva volného pohybu, byla stíhána za tentýž čin na území více smluvních států.

50 Toto právo volného pohybu může být v takové situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, užitečně zaručeno pouze tehdy, když má osoba jistotu, že pokud bude odsouzena a pokud sankce, která jí byla uložena, již nebude moci být vykonána podle práva smluvního státu, ve kterém byl rozsudek vynesen, se může pohybovat uvnitř schengenského prostoru, aniž by se musela obávat stíhání v jiném smluvním státě z toho důvodu, že sankce nemohla být z důvodu procesních zvláštností vnitrostátního práva prvního smluvního státu přímo vykonána.

- 51 Přitom ve věci v původním řízení, v níž je nesporné, že uložený trest nebyl v roce 2002, kdy bylo zahájeno druhé řízení v Německu, již vykonatelný, by bylo v rozporu s užitečným použitím článku 54 ÚPSD, kdyby tento článek nebyl použit pouze z důvodu zvláštností francouzského trestního řízení, které podmiňují výkon sankce novým odsuzujícím rozsudkem vydaným v přítomnosti obžalovaného.
- 52 Za těchto podmínek je třeba odpovědět na předběžnou otázku tak, že zásada *ne bis in idem* zakotvená v článku 54 ÚPSD se použije na trestní řízení zahájené ve smluvním státě pro tentýž čin, za který již byl obviněný pravomocně odsouzen v jiném smluvním státě, i když podle práva státu, v němž byl rozsudek vynesena, trest, který mu byl uložen, nemohl být z důvodu takových procesních zvláštností, jako jsou zvláštnosti dotčené v původním řízení, nikdy přímo vykonán.

K nákladům řízení

- 53 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Zásada *ne bis in idem* zakotvená v článku 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích, podepsané dne 19. června 1990 v Schengenu (Lucembursko), se použije na trestní řízení zahájené ve smluvním státě pro tentýž čin, za který již byl obviněný pravomocně odsouzen v jiném smluvním státě, i když podle práva státu, v němž byl rozsudek vynesena, trest, který mu byl uložen, nemohl být z důvodu takových procesních zvláštností, jako jsou zvláštnosti dotčené v původním řízení, nikdy přímo vykonán.

Podpisy.